

УДК 811.134.2'373

ЗАПОЗИЧЕННЯ В ЛЕКСИЦІ АЗАРТНИХ ІГОР У СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

Бобчинець Л. І.

У статті розглянуто запозичення, переважно з англійської мови, у термінології азартних ігор у сучасній іспанській мові, запропоновано тематичну класифікацію запозичень. Виділено кальки, англіцизми, у тому числі аббревіатури, описано їх лексико-семантичні особливості, ступінь їх семантичної, граматичної та графічної адаптації у мові-реципієнті.

Ключові слова: лексика азартних ігор, запозичення, калька, англіцизм, граматична адаптація, графічна адаптація, термінологія покеру, аббревіатура.

В статье рассматриваются заимствования, в основном английские, в терминологии азартных игр в современном испанском языке, предложена тематическая классификация заимствований. Выделены кальки, англицизмы, в том числе аббревиатуры, описываются их лексико-семантические особенности, степень их семантической, грамматической и графической адаптации в языке-реципиенте.

Ключевые слова: лексика азартных игр, заимствование, калька, англицизм, грамматическая адаптация, терминология покера, аббревиатура.

The article deals with analyzing borrowings, mainly from English, in lexicon of gambling in Modern Spanish, there has been given the thematic classification of the borrowings. Calques, anglicisms including abbreviations have been singled out, the degree of their semantic, grammatical and graphic adaptation in Spanish has been described.

Key words: lexicon of gambling, borrowing, calque, anglicism, grammatical adaptation, graphical adaptation poker terminology, abbreviation.

Процеси глобалізації та широкий вплив мережі Інтернет у сучасному світі знаходять свої прояви у мові, зокрема у лексиці, в тому числі у термінології азартних ігор в іспанській мові, сприяючи їй поповненню запозиченнями, переважно англійськими, що пов'язано зі стрімким розвитком ігрового бізнесу в режимі онлайн, з його розробками в англійськомовних країнах (Англія, Гібралтар).

У сучасній лінгвістиці стають популярними дослідження професійних мов спілкування, спрямовані на створення спеціалізованих словників, вивчення особливостей термінотворення, запозичених термінів і процесів їх адаптації у мові-реципієнті. У термінології азартних ігор у сучасній іспанській мові спостерігається проникнення значної кількості англіцизмів, які ще не зафіксовано у словниках. Запозичення, поряд з семантичною, морфологічною і синтаксичною деривацією, є одним із шляхів поповнення термінології азартних ігор. Лінгвісти, які займалися вивченням лексики азартних ігор (В. Петрина в російській і французькій мовах, С. Форманова в російській і українській мовах), досліджували в основному її експресивні характеристики, а також детермінологізовані фразеологізми картярства, що увійшли до загальноновживаної лексики. Запозичення в лексиці азартних ігор у сучасній іспанській мові ще не були предметом спеціального дослідження у лінгвістиці. Проблеми адаптації англійських запозичень у іспанській мові вивчали Х. Гомес Капус, Ф. Лазаро Карретер, Е. Лоренсо, Х. Паскуаль, К. Пратт та інші. У романській лінгвістиці є поширеною класифікація англійських запозичень К. Пратта, який виділяє явні англіцизми (*anglicismos patentes*), що повністю зберігають форму мови-оригіналу (*ranking, sidecar*), та приховані англіцизми (*anglicismos enmascarados*), до яких відносяться кальки, семантичні запозичення, і які частково або повністю адаптовані до вимог іспанської орфографії (*boxear, travelin*) [4, р. 116]. У нашій статті ми вживаємо терміни "англіцизми" замість "явні англіцизми" та "кальки" замість "приховані англіцизми".

Актуальність нашого дослідження обумовлена необхідністю укладання термінологічних словників сфери азартних ігор з урахуванням запозичень. Отже, **об'єктом** нашого дослідження є лексика азартних ігор у сучасній іспанській мові. **Предмет** дослідження становлять запозичення, переважно англійські, у вищезгаданих лексичних одиницях. **Мета** дослідження – проаналізувати запозичення у термінології азартних ігор, їх графічну, семантичну і граматичну адаптацію в іспанській мові. Для реалізації мети ставимо такі **завдання**: а) виділити і тематично класифікувати запозичення у лексичній азартних ігор в іспанській мові; б) проаналізувати лексико-семантичні, графічні й граматичні особливості запозичень у мові-реципієнті.

До основних азартних ігор відносимо картярство, букмекерство або спортивні ставки, лотерею, казино. Лексика вищезазначених сфер має номінативний, термінологічний характер, позначаючи спеціальні поняття. У зв'язку з міжнародною популярністю покеру, букмекерських ставок, ігор у казино, а також можливістю грати в азартні ігри онлайн, термінологія вищезгаданих ігор стає більш доступною, відкритою, на відміну від закритих гральних клубів XVII–XIX ст., та набуває інтернаціонального характеру.

Лексичний рівень мови швидко реагує на контакт з іншою мовою. Запозичення є одним із найпростіших видів лексичних інновацій, тобто перенесення лексичного матеріалу з однієї мови в іншу. Через запозичення відбувається контакт культур і мов. Іспанський лінгвіст Е. Лоренсо підкреслює домінуючу роль англійської мови у багатьох видах діяльності, що повинно бути предметом дослідження не тільки лінгвістики, а й соціології [3, р. 103]. Запозичення не тільки не заважають мові-реципієнту удосконалюватися, а й прискорюють цей процес, поповнюючи спеціальні термінології новими поняттями, і відповідно, лексичними одиницями на їх позначення. Особливого вивчення потребують запозичення у сфері азартних ігор у мережі Інтернет, де відбувається взаємне проникнення термінів спорту, інформатики і власне азартних ігор, а також має місце спілкування гравців онлайн з усього світу.

Ураховуючи семантику запозичених лексичних одиниць у лексичній азартних ігор у сучасній іспанській мові, виділяємо такі назви:

1) назви азартних ігор: *tute* (від іт. *tutti*), *ecarté*, *mus* (від фр. *ecarté*, *mousse*), *whist*, *bridge*, *póquer* / *poker* (від англ. *whist*, *bridge*, *poker*), *Black Jack*, *RTG Casinos* (*Juegos de Casinos en tiempo real* від англ. *Real Time Gaming* – азартні ігри онлайн), *Hold'em* (різновид покеру), *Limit Hold'em* (лімітний покер *Hold'em*);

2) назви лотерей: *EuroJackpot*, *el Joker*, *Mega Millions*;

3) назви виграшів: *jackpot*, *bonus*;

4) назви міжнародних організацій: *la WLA* – *World Lottery Association* (Міжнародна лотерейна організація), *SRMC* (*Security Risk Management Committee*) *de la WLA* (Комітет безпеки і управління ризиками Міжнародної лотерейної організації);

5) назви видів спорту: *fútbol*, *tenis*, *voleibol*, *hockey*;

6) власні назви спортивних та ігрових подій: *el Tour de Wimbledon*, *WPT* (*El World Poker Tour*);

7) назви окремих спортивних явищ та подій: *gol* (гол), *penalti* / *penalty* (пенальті);

8) назви професій людей, зайнятих у сфері азартних ігор: *bookmaker* (букмекер), *bookmaker jefe* (головний букмекер), *crupier* / *crupié* (круп'є);

9) назви ставок: *apuesta Fantasy*, *apuesta live*, *wager lift* (максимальна ставка);

10) назви систем ставок: *apuesta Lucky*;

11) назви матеріальних предметів гри: *stack* (комплект з 20-ма кольоровими фішками), *chipper champ* (фоточутлива машина, яка відбирає фішки за кольором), *dolly* (маленька пластикова картка, яку круп'є кладе на виграваний номер);

12) назви типів гравців: *Crossroader* (шахрай у казино), *High Roller* (гравець казино, що грає на великі гроші), *chalk* (улюблений гравець), *wise guy* (людина, досвідчена у ставках і спортивних подіях); *donk* (поганий гравець, від англ. *donkey* – осел);

13) назви спортивних команд: *chalk* (улюблена спортивна команда), *underdog* (команда, яка має малу вірогідність виграти матч);

14) назви карточних комбінацій: *Worst Hand* (комбінація, яка програє), *Nice Hand* (гарна карточна комбінація), *Very Nice Hand* (дуже гарна карточна комбінація);

15) назви ігрових дій: *fold* (витягнути карту і не ходити), *score* (виграти велику суму грошей), *hedge* (зробити ставку на дві команди з метою забезпечити собі будь-який мінімальний виграш), *flat call* (зрівняти ставку замість того, щоб її підняти).

У сфері азартних ігор спостерігається незначна кількість синонімічних термінів, один з яких є іспанським, а інший – запозиченим. Наприклад, у лексиці лотереї маємо синоніми-дублети: *el jackpot* (від англ. *jackpot*) та його іспанський еквівалент *el gordo*. У термінології картярства також є синонімічні назви карти джокера: *el joker* та *el comodín*.

Серед запозичень слід зазначити семантичні кальки (назви гравців: *pez* (від англ. *fish*), *mano* (від англ. *hand*)) та англіцизми (*full* – комбінація карт у покері (від англ. *full house*), *poker*). Як правило, іноземне написання запозичень спостерігається на перших ступенях їх вживання. Кожне іншомовне слово, що проникає у нове мовне оточення, поступово пристосовується до фонетичної системи мови-реципієнта. Оскільки ігровий бізнес у мережі Інтернет є порівняно новим явищем, вищезгадані англійські запозичення ще не адаптувалися в іспанській мові. З часом можуть відбуватися певні графічні зміни. Так, у сучасній іспанській мові написання запозичених з англійської мови термінів букмекерства є таким, як у мові оригіналу, наприклад, *Lucky, live, chalk player, banker, stake, handicap, underdog, underlay, wise guy, value bet, wager limit, hedge, score, sucker bet, simple, lay, juice* [8]. Такі слова називаємо англіцизмами, зважаючи на їх графічну неадаптованість в іспанській мові.

Графічними особливостями деяких англіцизмів є паралельне вживання двох варіантів термінів, з англійським та іспанським написанням, наприклад, *poker* та *róquer*, *penalty* та *penalti*, серед яких найбільш уживаними є слова з іспанським варіантом написання: *róquer, penalti*. Запозичення з французької мови *круп'є* теж має два графічних варіанти *crupié / crupier*, другий з яких відзначається більшою графічною адаптацією у іспанській мові. Граматична адаптація виявляється у вживанні цих термінів з артиклями, особливостях формування множини у мові-реципієнті: *el crupier – los crupieres*.

Серед запозичень виділяємо спеціальну професійну лексику букмекерів, яку ми можемо віднести до букмекерського сленгу. Наприклад, *juice* (з англ. *sik*, вживається у значенні *комісія, яку отримує букмекер*), *underlay / value bet* (ситуація, коли ціни у ставці такі, які вигідні букмекерській конторі), *Theoretical Hold Percentage* (ризик, який може мати букмекер, якщо ціни йому гарантують постійну суму комісії, незалежно від результатів ставки), *flat call* (зрівняти ставку замість того, щоб її підняти), *chalk player* (улюблений гравець), *wise guy* (людина, досвідчена у ставках і спортивних подіях), *Underdog* (команда, яка має малу вірогідність виграти матч, тому коефіцієнт ставки є дуже високим).

Деякі терміни, запозичені з англійської мови, вживаються в якості власних назв і пишуться з великої літери: *Underdog, Lucky Fantasy, High Roller Crossroad, el Joker* та інші.

Сленгова лексика картярства включає зооніми для позначення різних типів гравців: риба – *pez* (від англ. *fish*) – гравець, який зазвичай програє, кит – *ballena* (від англ. *whale*) – гравець, який робить ставки на великі суми грошей. Кальки відрізняються від англіцизмів більшою семантичною адаптацією і є дослівним перекладом з англійської мови на іспанську.

Варто зауважити, що у окремих випадках запозичення проявляють словотворчу активність, наприклад, *pokeriano* від англ. *poker* [7]. Такі слова, які мають запозичені кореневі морфєми та іспанські афікси Х. Ечасаррета і Х. Гомес Капус називають гібридами [1, р. 103; 2]. Ураховуючи всевітню популярність гри в покер, характер покерної термінології є міжнародним. Незважаючи на це, в іспанській мові, на відміну від інших європейських мов (французька, німецька, італійська, російська, українська), які запозичили англійську термінологію покеру без змін, відбулося переосмислення і переклад основних термінів, що свідчить про високий ступінь семантичної адаптації цієї термінології. Наведемо приклади назв деяких карточних комбінацій у покері:

- *Color* (ісп.) / *flush* (англ.) – п'ять карт однієї масті;

- *Doble pareja* (ісп.) / *Two pairs* (англ.) – дві пари карт у одного гравця, наприклад, два туза і дві сімки;
- *Escalera de color* (ісп.) / *Straight flush* (англ.) – п'ять карт однієї масті;
- *Escalera real* (ісп.) / *Royal flush* (англ.) – коли *Escalera de color* закінчується тузом;
- *Trío* (ісп.) / *Three of a kind* (англ.) – три карти однакової номінації, наприклад, три дами [6].

Слід зазначити, що у лексиці покеру крім запозичень-термінів є і фразеологізм *cara de róquer* (від англ. *poker face*), що означає *непроникне обличчя*, оскільки під час гри у покер гравець не повинен показувати свої емоції, щоб інші гравці не змогли здогадатися, які в нього карти. Цей фразеологізм перейшов до загальноновживаної лексики, тобто детермінологізувався. Слід зазначити, що фразеологізм *cara de róquer*, який є калькою з англійської мови, може вживатися як термін у контексті, пов'язаному з грою в покер як, наприклад, у заголовку новин: "*Este jugador gana 15 millones de dolares y no pierde su cara de poker.*" [10]. Наведемо також приклад з реклами гри у покер на андроїді: "*Poker a nosotros nos encanta y para ganar hay que ser un buen jugador, conocerse bien las reglas, puntuaciones, escala de valores y sobre todo una buena cara de Poker.*" [11]. Ми зафіксували також вживання цього фразеологізму у контексті, не пов'язаному з грою в покер, наприклад: "*Bueno, y que podemos hacer con los cara-de-poker? Lo primero es pensar que un cara-de-poker no es necesariamente una persona hostil hacia nosotros*" [5, p. 85]. Ще один приклад: "*Algunos caras-de-poker en todas las ocasiones son personas poco expresivas*" [5, p. 83]. Останні два приклади, у яких автор графічно представляє стале словосполучення *cara de poker* з дефісами і вживає його з артиклем (*un cara-de-poker*) та неозначеним займенником у множині (*Algunos caras-de-poker*), свідчать про лексикалізацію і переносне, образне вживання цього популярного у наш час фразеологізму.

Особливу групу англійських запозичень у лексиці азартних ігор у іспанській мові становлять аббревіатури. Значну кількість ініціальних аббревіатур (акронімів) фіксуємо в термінології покеру, наприклад: *HE* (*Hold'em* – різновид покеру), *LHE* (*Limit Hold'em* – покер *Hold'em* з лімітом), *BSS* (*Big Stack Strategy* – стратегія грати всіма фішками), *WPT* (*World Poker Tour* – Всесвітній покерний турнір), *WSOP* (*World Series of Poker* – Всесвітні серії покеру), *NH* (*Nice hand* – гарна комбінація карт), *VNH* (*Very nice hand* – дуже гарна комбінація карт) [9].

Серед аббревіатур-запозичень зустрічаються синоніми, наприклад: *FR / LH* (*Full Ring / Longhand* (*Mano larga*) – гра з сімома і більше гравцями), *VPIP / VP\$IP* (*Voluntary put \$ in pot* – процент карточних комбінацій, на які гравець ставить гроші у першому раунді ставок), а також омоніми: *BB* (*Big Blind*) – *gran ciego* (ставка всліпу, коли гравець робить грошову ставку до роздачі карт) та *BB* (*Big Bet*) – *apuesta grande* (велика ставка – ситуація в грі з лімітом, коли ставка подвоюється у останніх раундах) [6]. Однак синоніми і омоніми не заважають розумінню гравців, оскільки є ситуативно обумовленими і вживаються у письмовому спілкуванні.

У лексиці лотереї також є англіцизми (*el jackpot, el Joker*), у тому числі і аббревіатури (*la WLA* – *World Lottery Association* – Міжнародна лотерейна організація). Означений артикль перед запозиченою аббревіатурою свідчить про її граматичну асиміляцію у мові-реципієнті: "*Los premios de publicidad de la WLA son un componente tradicional de cada convención de la WLA, diseñado para reconocer y fomentar las mejores prácticas en la publicidad de las loterías*" [12].

Висновки. Лексика азартних ігор у сучасній іспанській мові має термінологічний, номінативний характер. Запозичення, переважно з англійської мови, є одним з джерел поповнення термінології азартних ігор у сучасній іспанській мові. Слід зазначити, що значну кількість англіцизмів, у тому числі й аббревіатур, виявляємо у термінології покеру, що пов'язано з міжнародною популярністю цієї гри і розповсюдженням її різновидів онлайн. Запозичення переважно є іменниками або іменними словосполученнями. Серед запозичень виділяємо кальки й англіцизми, причому останні кількісно переважають. Більшість запозичених термінів зберігає оригінальне написання у іспанській мові, що свідчить про відсутність графічної адаптації, у той час як вживання артиклів, формування множини є доказом їх граматичної адаптації у мові-реципієнті. Перспективи дослідження вбачаємо у порівняльному вивченні термінології азартних ігор, особливо покеру, у декількох мовах з метою виявлення

спільних і відмінних рис у вживанні англійських запозичень. Також вважаємо доцільним укладання двомовних або багатомовних термінологічних словників, що сприятиме взаємному розумінню гравців з усього світу.

Література

1. Echazarreta J. M. Lengua Castellana y Literatura: 2ºBachillerato / J. M. Echazarreta, A. Garcia. – Madrid : Editex, 2008. – 336 p.
2. Gómez Capuz J. El tratamiento del préstamo lingüístico y el calco en los libros de texto de bachillerato y en las obras divulgativas [Електронний ресурс] / Juan Gómez Capuz. – Режим доступу:
www.um.es/tonosdigital/znum17/secciones/tritons-1-librosdetexto.htm. – Назва з екрана.
3. Lorenzo E. Anglicismos hispánicos / E. Lorenzo. – Madrid : Gredos, 1996. – 710 p.
4. Pratt Ch. El anglicismo en el español peninsular contemporáneo / Chris Pratt. – Madrid : Gredos, 1980. – 276 p.
5. Puchol L. El libro de la negociacion / Luis Puchol, Isabel Puchol. – Madrid : Ediciones Díaz de Santos, 2013. – 237 p.
6. Diccionario de juego [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.casino-barcelona.com/diccionario-juego>. – Назва з екрану.
7. Diccionario-pokeriano [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.saberperder.com/diccionario-pokeriano-espanol-pokeriano.html>. – Назва з екрану.
8. Glosario de apuestas deportivas [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.apuestas-deportivas.es/glosario.html>. – Назва з екрана.
9. Glosario de póquer. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.poquer777.com/reglas/glosario-de-poquer.htm>. – Назва з екрана.
10. Jugador gana 15 millones dolares y no pierde cara poker. Europapres. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.europapress.es/desconecta/curiosity/noticia-jugador-gana-15-millones-dolares-no-pierde-cara-poker-20140818114224.html>. – Назва з екрана.
11. Poniendo cara de poker con android. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://ohmyphone.orange.es/android/juegos/poniendo-cara-de-poker-con-android.html>. – Назва з екрана.
12. World Lottery summit de 2014 2–5 noviembre en Roma, Italia. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.wls2014.com/es/startseite/awards/wla-advertising-awards.html>. – Назва з екрана.